

Súd: Najvyšší súd
Spisová značka: 8Cdo/18/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6122348783
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 01. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Miroslav Šepták
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2025:6122348783.1

Uznesenie

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne EOS KSI Slovensko, s.r.o., Bratislava, Prievozská 2, IČO: 35 724 803, zastúpenej advokátskou kanceláriou Remedium Legal, s.r.o., Bratislava, Prievozská 2, IČO: 53 255 739, proti žalovanej K. A., narodenej XX. X. XXXX, T., U. Y. XXXX/XX, zastúpenej advokátom JUDr. Andrejom Cifrom, Lučenec, Janka Kráľa 5/A, o zaplatenie sumy 8 934,94 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Lučenec pod sp. zn. 15Csp/104/2022, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 24. augusta 2023 sp. zn. 11CoCsp/11/2023, takto

rozhodol:

Senát 8C Najvyššieho súdu Slovenskej republiky p o s t u p u j e vec na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) podľa § 388 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) zmenil rozsudok Okresného súdu Lučenec (ďalej aj „súd prvej inštancie“ resp. „prvoinštančný súd“) z 27. februára č.k. 15Csp/104/2022-228 v spojení s opravným uznesením zo 4. apríla 2023 č.k. 15Csp/104/2022-254 vo výroku II., ktorým „žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni istinu vo výške 8.723,80 Eur, úrok vo výške 1.880,18 eur, poplatky vo výške 141,14 eur, úrok z omeškania 455,38 eur, úrok z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 8.723,80 eur od 21.6.2021 do zaplatenia, všetko v mesačných splátkach po 50,- eur splatných vždy k poslednému dňu v mesiaci, počnúc mesiacom nasledujúcim po mesiaci, v ktorom rozhodnutie súdu nadobudne právoplatnosť až do vyrovnania tak, že splátky budú pripisované v poradí istina, poplatky, úrok, úrok z omeškania s tým, že nezaplatením čo i len jednej splátky sa stáva zročným celý dlh“ tak, že žalobu žalobkyne zamietol (výrok I.); žalovanej priznal nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania voči žalobkyni v rozsahu 100% (výrok II).

1.1. V dôvodoch rozhodnutia súd prvej inštancie po právnej stránke aplikoval ustanovenia § 144, § 145 ods.1,2 a § 146 ods. 1 CSP, § 52 ods.1, 2, 3, § 53 ods.6, 9, § 565 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“), § 1 ods. 2, 3, § 7, § 9 ods.1, 2, § 11 ods.1, 2, § 17 ods.1 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách v znení účinnom ku dňu 6. februára 2018 (ďalej len „zákon č. 129/2010 Z.z.“ alebo „zákon o spotrebiteľských úveroch“), § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o bankách“) a ustanovenia § 1, § 4 ods.1, § 6a opatrenia Národnej banky Slovenska č. 10/2017 zo 14. novembra 2017, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o posúdení schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver (ďalej len „opatrenie“).

1.2. Po vykonanom dokazovaní prvoinštančný súd konštatoval, že spornou v konaní ostali žalovanou tvrdené skutočnosti o nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobkyne z dôvodu neplatnosti postúpenia pohľadávky pre nedodržanie zákonného postupu podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách a nedodržania zákonného postupu podľa § 53 ods. 9 v spojení s § 565 Občianskeho zákonníka, o zanedbaní odbornej

starostlivosti veriteľa pri uzatváraní zmluvy o spotrebiteľskom úvere, o bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého úveru z dôvodu absencie obligatórnych náležitostí a o premlčaní žalobcom uplatneného nároku. Reagujúc na uvedené súd prvej inštancie podrobil spornú zmluvu o spotrebiteľskom úvere, na podklade ktorej bolo žalovanej poskytnuté plnenie prieskumu, či obsahuje náležitosti v zmysle ustanovenia § 9 ods.2 písm. f), g), k), l) a r) zákona o spotrebiteľských úveroch, pričom tieto mal z obsahu zmluvy za preukázané. Takisto pokiaľ ide o žalovanou namietané porušenie povinnosti veriteľa konať pri uzatváraní zmluvy o spotrebiteľskom úvere s odbornou starostlivosťou tým, že právny predchodca žalobkyne pred uzatvorením spotrebiteľskej zmluvy neskúmal schopnosť žalovanej splácať spotrebiteľský úver, tu prvoinštančný súd s poukazom na ustanovenie § 7 ods. 24 zákona o spotrebiteľských úveroch v spojení s § 6a ods. 5 opatrenia reagoval tvrdením, že táto povinnosť veriteľovi pri refinancovaní existujúcich úverov nevyplývala; úverom poskytnutým právnym predchodcom žalobkyne sa refinancovali 3 existujúce úvery žalovanej v celkovej výške zostávajúcich úverových splátok 11 092 eur, súčet mesačných splátok predstavoval 259 eur; refinancovaný úver bol žalovanej poskytnutý vo výške 11 610 eur s mesačnou splátkou 168,99 eura. Vychádzajúc z ustanovenia § 6a ods. 5 opatrenia mal súd prvej inštancie za to, že limit na podiel výšky celkovej zadlženosti k príjmu sa nevzťahoval na spotrebiteľský úver, ktorým sa splatil jeden alebo viac existujúcich spotrebiteľských úverov, ak výška poskytnutého úveru neprevyšovala súčet zostávajúcich výšok refinancovaných úverov o 5 %; v zmysle predmetného ustanovenia mohol byť žalovanej poskytnutý úver maximálne vo výške 11 646,60 eura. V tejto súvislosti tak súd prvej inštancie dospel k záveru, že veriteľ neporušil povinnosť konať pri poskytovaní úveru s odbornou starostlivosťou v zmysle ustanovenia § 7 zákona č. 129/2010 Z.z..

1.3. K námietke žalovanej ohľadom neplatnosti zosplatnenia spotrebiteľského úveru nedodržaním ustanovení § 53 ods. 9 v spojení s § 565 Občianskeho zákonníka prvoinštančný súd uviedol, že žalobkyňa v konaní preukázala, že výzvou zo dňa 14. júla 2020 jej právny predchodca vyzval žalovanú na splnenie povinnosti, nakoľko táto bola v omeškaní so splácaním pohľadávky banky vo výške 1 526,65 eura; súčasne žalovanú upozornil na oprávnenie banky úver mimoriadne zosplatniť; žalovaná výzvu v odbernej lehote neprevzala. Listom zo dňa 25. augusta 2020 právny predchodca žalobkyne žalovanej oznámil, že ku dňu 24. augusta 2020 vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru; súčasne ju vyzval na úhradu dlhu v celkovej výške 10.873,10 eura; žalovaná zásielku v odbernej lehote neprevzala. Na základe týchto skutočností mal súd prvej inštancie za preukázané, že zo strany právneho predchodcu žalobkyne boli dodržané podmienky pre vyhlásenie mimoriadnej splatnosti úveru dané ustanovením § 53 ods. 9 v spojení s § 565 Občianskeho zákonníka. Námietku žalovanej týkajúcu sa neurčitosti uvedených právnych úkonov právneho predchodcu žalobkyne (neúvedením konkrétnej omeškanej splátky úveru, pre ktorú bol úver zosplatnený) vyhodnotil súd prvej inštancie ako nedôvodnú, nakoľko žiaden všeobecne záväzný právny predpis žalovanou vytýkané náležitosti právnych úkonov neustanovuje. Prvoinštančný súd doplnil, že skutočnosť, ktorá neuhradená splátka vyvolala mimoriadne zosplatnenie úveru je rozhodujúca v okamihu vznosenia námietky premlčania, kedy v prípade straty výhody splátok v spotrebiteľských vzťahoch začína premlčacia doba plynúť deň nasledujúci po uplynutí troch mesiacov od omeškania so splnením splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh; uvedené vyplýva z uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 26. januára 2023 sp. zn. 4Cdo/231/2021. V súvislosti so žalovanou vznesenou námietkou premlčania súd prvej inštancie vzal zreteľ aj na vyjadrenie žalobkyne, že k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru došlo pre nesplnenie splátky splatnej dňa 15. mája 2020; premlčacia doba začala plynúť dňa 16. augusta 2020 a uplynula by dňa 16. augusta 2023; s ohľadom na uvedené tak súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobkyňa svoj nárok na zaplatenie dlžnej sumy uplatnila v rámci plynutia premlčacej doby.

1.4. Čo sa týka namietaného nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobkyne pre nedodržanie postupu podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách v spojení s § 17 ods.1 zákona č. 129/2010 Z.z., súd prvej inštancie poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 28. marca 2018 sp. zn. 7Cdo/26/2017, v ktorom tento špecifikoval podmienky vyplývajúce z ustanovenia § 92 ods. 8 zákona o bankách, za splnenia ktorých môže banka svoju pohľadávku postúpiť inému subjektu; zákonným predpokladom pre platné postúpenie pohľadávky banky je existencia pohľadávky alebo jej časti, ktorá je splatná, a to za predpokladu predchádzajúcej písomnej výzvy po tom, čo bol klient banky nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškaní. Súd prvej inštancie mal za preukázané, že k postúpeniu pohľadávky došlo dňa 23. augusta 2021. Nakoľko vyhodnotil zosplatnenie úveru za platné a účinné a pôvodný veriteľ súčasne vyzval žalovanú na úhradu dlžných splátok úveru, pričom v čase vypracovania výzvy bola žalovaná viac ako 90 kalendárnych dní v omeškaní s úhradou dlžných splátok, dospel k

záveru, že postupca pri postúpení pohľadávky na žalobkyňu dodržal ustanovenia § 92 ods. 8 zákona o bankách a § 17 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch, na základe čoho konštatoval aktívnu vecnú legitímáciu žalobkyne v danom spore.

1.5. Na základe uvedených skutočností súd prvej inštancie uzavrel, že žaloba žalobkyne bola podaná dôvodne, a preto žalovanej uložil povinnosť na zaplatenie istiny vo výške 8 723,80 eura; žalobkyňa v zmysle ustanovenia § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka priznal tiež úrok z omeškania; rovnako jej priznal aj kapitalizovaný úrok a poplatky špecifikované vo výrokovej časti rozsudku. Keďže žalovaná pre prípad uloženia povinnosti uhradiť žalobkyňu dlžnú sumu úveru požiadala o možnosť uhradiť dlh v splátkach po 50 eur, tejto žiadosti súd prvej inštancie, vychádzajúc z celkových výdavkov vyčíslených žalovanou, vyhovel. Splatnosť splátok určil k poslednému dňu v mesiaci počnúc mesiacom nasledujúcim po mesiaci, v ktorom rozhodnutie súdu nadobudne právoplatnosť, a to až do vyrovnania dlhu s upozornením, že nezaplatením čo i len jednej splátky sa stane zročným celý dlh. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods.1, § 256 ods.1 a § 262 ods.1 CSP. Konštatoval, že v časti konania (výroku I. súdu prvej inštancie) zavinila zastavenie konania žalovaná, ktorá po podaní žaloby uhradila časť dlžnej sumy. Vo zvyšnej časti (výroku II. súdu prvej inštancie) mala plný úspech žalobkyňa. Prvoinštančný súd preto priznal nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu žalobkyne a na ich úhradu zaviazal žalovanú.

2. Odvolací súd po oboznámení sa s obsahom spisu, preskúmaní napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie a odvolania žalovanej zistil, že súd prvej inštancie vykonal dostatočné dokazovanie a náležite zistil skutkový stav, v odvolaní napadnutom rozhodnutí reagoval tiež na žalovanou vznesené námietky o bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého úveru ako aj námietky o zanedbaní odbornej starostlivosti veriteľa pred poskytnutím spotrebiteľského úveru; vysporiadal sa tiež s námietkou premičania žalobkyňou uplatneného nároku. Správne pristúpil aj k zodpovedaniu otázky, či právny predchodca žalobkyne zosplatnil pohľadávku v súlade s ustanovením § 53 ods. 9 v spojení s § 565 Občianskeho zákonníka. Konštatoval pritom, že mal za preukázané splnenie podmienok pre mimoriadne zosplatenie úveru, aplikujúc preto ustanovenie § 92 ods. 8 zákona o bankách v spojení s § 17 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch dospel k záveru, že žalobkyňa je aktívne vecne legitimovaná v spore. S uvedeným záverom sa ale odvolací súd nestotožnil, v ktorom smere súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil (t.j. v otázke dodržania podmienok daných ustanovením § 92 ods. 8 zákona o bankách).

2.1. Odvolací súd mal za to, že pre konštatovanie platného postúpenia pohľadávky banky na iný (hoci aj nebankový) subjekt je nevyhnutné splniť určité podmienky; tieto sú v prípade práv vyplývajúcich zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere definované v osobitnej úprave, a to v ustanovení § 17 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch a zároveň v ustanovení § 92 ods. 8 zákona o bankách. V danom prípade povinnosť vyplývajúca z ustanovenia § 17 ods.1 zákona č. 129/2010 Z.z. splnená bola (postúpenie práv na banku, ide o pohľadávku, ktorá sa stala splatnou pred termínom konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru). Rozborom ustanovenia § 92 ods. 8 zákona o bankách, ktoré definuje dve podmienky, za ktorých možno postúpiť bankovú pohľadávku inej osobe, a síce písomnú výzvu banky klientovi, aby plnil a omeškание dlžníka so splnením čo i len časti postupovanej pohľadávky nepretržite dlhšie ako 90 dní a tiež vychádzajúc z právneho názoru vysloveného Najvyšším súdom Slovenskej republiky v rozsudku z 31. marca 2022 sp. zn. 2Cdo/266/2020 (obdobne tiež uznesenie z 27. októbra 2022 sp. zn. 4Cdo/75/2020) odvolací súd dospel k záveru, že ustanovenie § 92 ods.8 zákona o bankách predpokladá pre platné postúpenie pohľadávky banky na iný subjekt osobitnú výzvu banky klientovi, že je v omeškani so splatením čo i len časti svojho peňažného záväzku; touto výzvou nie je (nemôže byť) výzva banky podľa ustanovenia § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka ani oznámenie o vyhlásení úveru za predčasne splatný; tieto predpoklad samostatnej výzvy podľa ustanovenia § 92 ods. 8 zákona o bankách nespĺňajú. Na základe uvedeného a podľa skutkových zistení v danej veci mal odvolací súd za to, že podmienka pre platné postúpenie pohľadávky banky v zmysle ustanovenia § 92 ods. 8 zákona o bankách splnená nebola. Žalobca totiž existenciu takejto výzvy netvrdil, ani ju spolu s inými listinnými dôkazmi v priebehu konania nepredložil. Strana sporu pritom nesie zodpovednosť za výsledok sporu; musí preto zvažiť, ktoré dôkazy predloží, resp. ak ich nepredloží, musí si byť vedomá, vzhľadom na koncentráciu konania, následkov spojených s nepredložením dôkazov.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“), ktorého prípustnosť odôvodňovala ustanoveniami § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. b) a c) CSP.

Vytýkanú vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP videla v tom, že odvolací súd pri rozhodovaní vychádzal z judikatúry dovolacieho súdu, ktoré „nemá silu judikátu“, keďže ide o osamotené rozhodnutie (sp. zn. 2Cdo/266/2020). Naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) resp. c) CSP, a síce nesprávne právne posúdenie (rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu rozhodovaná rozdielne resp. ešte nebola vyriešená) videla v rôznej rozhodovacej praxi (senátov) dovolacieho súdu vo vzťahu k otázke „či výzvou podľa ustanovenia § 92 ods. 8 zákona o bankách môže byť aj výzva o mimoriadnej splatnosti podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, ako aj výzva o vyhlásení predčasnej splatnosti...“.V súvislosti s uvedeným formulovala tiež ďalšiu otázku, a síce "či ustanovenie § 92 ods. 8 zákona o bankách predpokladá pre platné postúpenie pohľadávky banky na iný subjekt osobitnú výzvu banky klientovi, že je v omeškaní so splatením čo i len časti svojho peňažného záväzku, konkrétne či touto výzvou (ne)môže byť výzva banky podľa ustanovenia § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka resp. oznámenie o vyhlásení úveru za predčasne splatený" (viď rozhodnutie z 31. marca 2022 sp. zn. 2Cdo/266/2020 a z 27. októbra 2022 sp. zn. 4Cdo/75/2020 v.s. rozhodnutia z 27. septembra 2023 sp. zn. 9Cdo 165/2022, z 29. marca 2022 sp. zn. 8Cdo/139/2020, z 30. júna 2022 sp. zn. 7Cdo/191/2021 a z 25. mája 2022 sp. zn. 1Cdo/4/2020, ktoré sa podľa názoru dovolateľky v ňou nastolených otázkach rozchádzajú). Z bližšie citovaných záverov rôznych senátov dovolacieho súdu podľa žalobkyne vyplýva, že výzvou podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách môže byť aj výzva pred vyhlásením mimoriadnej splatnosti podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, ale aj výzva o vyhlásení predčasnej splatnosti. Rozdielna rozhodovacia prax najvyššieho súdu nie je v súlade s princípom právnej istoty, tak ako je zakotvený v čl. 2 ods. 3 CSP. Dovolateľka prezentovala názor, že ustanovenie § 92 ods. 8 zákona o bankách pojednáva o akejkoľvek písomnej výzve banky, bez osobitných náležitostí, pričom k interpretačným odlišnostiam tohto ustanovenia dochádza len skrz spotrebiteľského charakteru sporu, čo označila za nesprávne a v rozpore s úmyslom zákonodarcu. Za predmetnú výzvu preto možno považovať aj oznámenie o mimoriadnej splatnosti úveru. Žalobkyňa Najvyšší súd Slovenskej republiky žiadala, aby napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalovaná v podanom vyjadrení k dovolaniu žalobkyne dovolací súd žiadala, aby dovolanie zamietol. Bližšie uviedla, že k platnému postúpeniu pohľadávky skutočne dôjsť nemohlo, avšak nie z tých dôvodov, ktoré konštatuje odvolací súd, ale z iných dôvodov a síce, preto lebo právny predchodca žalobkyne pri uzatváraní spotrebiteľského úveru zanedbal odbornú starostlivosť podľa § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. Dôsledkami predmetného zanedbania bola a) nemožnosť jednorazového zosplatenia spotrebiteľského úveru a b) bezúročnosť a bezpoplatkovosť spotrebiteľského úveru v zmysle § 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. Úverový veriteľ z dôvodov uvedených v § 11 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch vôbec nebol oprávnený pristúpiť k jednorazovému zosplateniu úveru a práve z tohto primárneho dôvodu je jeho úkon „Vyhlásenie úveru ako predčasne splatný zo dňa 25.08.2020" absolútne neplatným právnym úkon podľa § 39 Občianskeho zákonníka a logicky je teda neplatným aj následné postúpenie pohľadávky na žalobkyňu pre porušenie ustanovenia § 92 ods. 8 zákona o bankách (možnosť postupovať pohľadávku len v rozsahu splatného záväzku). Navyše pokiaľ je žalovanej známe, žalobkyňa nepredložila žiadny dôkaz o zaslaní zásielky doporučené (podací lístok) o tom, že sa jednostranný právny úkon veriteľa skutočne dostal do jej dispozičnej sféry.

5. Najvyšší súd (ďalej tiež „dovolací súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že rozhodujúcou právnou otázkou od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu je otázka, namietaného nesprávneho právneho posúdenia (§ 421 ods. 1 CSP) posúdenia výzvy podľa ustanovenia § 92 ods. 8 zákona o bankách; otázka či môže byť takouto výzvou aj výzva o mimoriadnej splatnosti podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka resp. výzva o vyhlásení predčasnej splatnosti.

6. Podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách (účinného v čase postúpenia uplatnenej pohľadávky), ak je napriek písomnej výzve banky alebo pobočky zahraničnej banky jej klient nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškaní so splnením čo i len časti svojho peňažného záväzku voči banke alebo pobočke zahraničnej banky, môže banka alebo pobočka zahraničnej banky svoju pohľadávku zodpovedajúcu tomuto peňažnému záväzku postúpiť písomnou zmluvou inej osobe, a to aj osobe, ktorá nie je bankou (ďalej len "postupník"), aj bez súhlasu klienta; týmto nie sú dotknuté pravidlá

pre postupovanie pohľadávok zo zmlúv o spotrebiteľskom úvere podľa osobitného predpisu 87ac) ani pravidlá pre postupovanie pohľadávok zo zmlúv o úveroch na bývanie podľa osobitného predpisu. 87ad). Toto právo banka alebo pobočka zahraničnej banky nemôže uplatniť, ak klient ešte pred postúpením pohľadávky uhradil banke alebo pobočke zahraničnej banky omeškaný peňažný záväzok v celom rozsahu vrátane jeho príslušenstva; to neplatí, ak súčet všetkých omeškaní klienta so splnením čo len časti toho istého peňažného záväzku voči banke alebo pobočke zahraničnej banky presiahol jeden rok. Pri postúpení pohľadávky je banka alebo pobočka zahraničnej banky povinná odovzdať postupníkovi aj dokumentáciu o záväzkovom vzťahu, na ktorého základe vznikla postúpená pohľadávka; banka alebo pobočka zahraničnej banky môže postupníkovi poskytnúť informáciu o jednotlivých iných záväzkových vzťahoch medzi bankou alebo pobočkou zahraničnej banky a klientom len za podmienok a v rozsahu ustanovených týmto zákonom.

7. V zmysle dôvodovej správy k zákonu o bankách mal zákonodarca úpravou § 92 ods. 8 na myslí oprávnenie banky postúpiť časť peňažného záväzku, s ktorým je dlžník po stanovenú dobu napriek písomnej výzve banky v omeškaní. Uvedené ustanovenie malo banku motivovať k tomu, aby podnikla určité kroky smerujúce k ukončeniu záväzkového vzťahu pri dlhodobom nesplácaní úveru dlžníkom a nemala by len počas celého trvania zmluvy každý mesiac pripisovať na účet dlžníka úroky, poplatky, úroky z omeškania a rôzne iné sankcie, aby sa dlh neustále zvyšoval. Takéto správanie banky nespĺňa požiadavku prístupu s odbornou starostlivosťou, ako to vyplýva zo zákona o ochrane spotrebiteľa. Nie je v záujme spotrebiteľa, aby po uzavretí úverovej zmluvy s bankou táto kedykoľvek, počas trvania záväzkového vzťahu postupovala pohľadávku voči spotrebiteľovi tretej osobe, ktorá napríklad nepodlieha dozoru a dohľadu Národnej banky Slovenska. Takéto konanie banky by sa priecilo účelu a zmyslu zákona o bankách, keďže poskytovanie úverov a ich správa je špecifickou, osobitne právnym predpisom upravenou činnosťou.

8. Napadnutým rozhodnutím odvolací súd rozhodol v súlade s vysloveným právnym názorom v kasačnom uznesení najvyššieho súdu z 31. marca 2022 sp. zn. 2Cdo/266/2020, v ktorom sa riešila otázka, či výzvu, ktorou sa zároveň vyhlasuje okamžitá splatnosť pohľadávky možno považovať za výzvu podľa ustanovenia § 92 ods. 8 zákona o bankách, pričom najvyšší súd dospel k záveru „že obsah ustanovenia § 92 ods. 8 veta prvá zákona o bankách predpokladá výlučnú a samostatnú písomnú výzvu banky, že je klient v omeškaní so splnením čo i len časti svojho záväzku. Skrz spotrebiteľského charakteru dojednanej zmluvy o úvere nemožno prisvedčiť oznámeniu o mimoriadnej splatnosti úveru aj charakter výzvy v zmysle § 92 ods. 8 zákona o bankách". K takému istému záveru dospel najvyšší súd v rozhodnutí z 27. októbra 2022 sp. zn. 4Cdo/75/2020. Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku zo dňa 31. marca 2022 sp. zn. 2Cdo/266/2020 v ďalších konkrétnostiach uviedol, že z ustanovenia § 92 ods. 8 zákona o bankách vyplýva „reťazec úkonov, ktoré musia byť naplnené, aby mohlo dôjsť k postúpeniu pohľadávky. Prvý takýto úkon je písomná výzva banky klientovi, že je v omeškaní so splnením čo len časti svojho peňažného záväzku voči banke. Z obsahu oznámenia o vyhlásení mimoriadnej splatnosti síce sekundárne vyplýva, že žalovaní sú pre prípad porušenia v omeškaní so splatením splátky úveru, ktoré trvá viac ako 3 mesiace, avšak primárne je predmetom tejto výzvy oznámenie o vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru...".

9. Z ďalšej rozhodovacej činnosti dovolacieho súdu vyplýva, že v rozhodnutí z 25. mája 2022 sp. zn. 1Cdo/4/2020 k námietke dovolateľa o nesprávnom právnom závere súdov nižšej inštancie ohľadom písomnej výzvy v skutkovo a právne obdobnej veci ako v aktuálne preskúmvanej uviedol, že „...banka má povinnosť pred tým, než postúpi pohľadávku vyzvať klienta na splatenie tej časti peňažnej pohľadávky, s ktorou je v omeškaní. Ak na základe písomnej výzvy nedôjde k úhrade omeškaného peňažného záväzku v celom rozsahu, vrátane jeho príslušenstva, banka je oprávnená vyhlásiť mimoriadnu splatnosť úveru a splatnú pohľadávku následne postúpiť aj na tretiu osobu. Prezentovaný postup bol v prejednávanej spore dodržaný, preto neboli dané dôvody na vyslovenie záveru o neplatnosti postúpenia pohľadávky". Aj z predmetného rozhodnutia vyplýva, že postúpenie pohľadávky z spotrebiteľského právneho vzťahu predpokladá výzvu banky.

10. Tiež v rozhodnutí z 29. marca 2022 sp. zn. 8Cdo/139/2020 v spotrebiteľskom spore (pohľadávky banky zo spotrebiteľského úveru) najvyšší súd uviedol, že „...ďalšími zo zákona o bankách vyplývajúcimi zákonnými podmienkami platného postúpenia pohľadávky z úveru je preukázateľné zaslanie písomnej výzvy banky dlžníkovi (v omeškaní) a dlžníkovo následné nepretržité omeškanie dlhšie ako 90 dní. Toto sú zákonné špeciálne podmienky, ktoré musia byť splnené v prípade postúpenia čo i len časti

pohľadávky banky na tretiu (nebankovú) osobu, nakoľko zákon o bankách je špeciálnym predpisom vo vzťahu k Občianskemu zákonníku.Ustanovenie § 92 ods. 8 zák. č. 483/2001 Z. z. v znení účinnom v čase postúpenia pohľadávky umožňovalo banke právo postúpiť inej osobe (a to aj osobe, ktorá nie je bankou) len splatnú pohľadávku, resp. časť pohľadávky, ktorá je splatná, a v tomto prípade došlo k postúpeniu nesplatennej pohľadávky, išlo preto o postúpenie v rozpore s uvedeným ustanovením, a o absolútne neplatný právny úkon v zmysle ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka....".

11. V rozhodnutí z 30. júna 2022 sp. zn. 7Cdo/191/2021 (na ktoré odkazuje rozhodnutie sp. zn. 9Cdo 165/2022) sa najvyšší súd v súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP zaoberal otázkou „...či pred postúpením pohľadávky došlo zo strany postupujúcej banky k splneniu zákonnej povinnosti písomne vyzvať žalovaného (dlžníka) na splnenie svojho záväzku podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách, ak takáto výzva sa dostala do dispozičnej sféry dlžníka a tento mal objektívnu možnosť sa s ňou oboznámiť", pri riešení ktorej otázky sa odvolací súd podľa názoru dovolateľa - odklonil od ustálenej praxe dovolacieho súdu; v dovolaní označil za takéto rozhodnutie dovolacieho súdu sp. zn. 5Cdo/129/2010, majúce predstavovať pri rozhodovaní o tejto otázke ustálenú rozhodovaciu dovolacieho súdu prax. Dovolací súd v okolnostiach danej veci predovšetkým v bodoch 21. a 22. preto pristúpil k posúdeniu, či je opodstatnená argumentácia dovolateľa o odklone odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. V rámci prezentovaného riešenia uviedol, že „...v danej veci nižšie súdy neposudzovali doručenie výzvy podľa § 92 ods. 8 bankového zákona t. j. nezaoberali sa tým, či žalovaný mal objektívnu možnosť zoznámiť sa s obsahom mu doručovanej výzvy postupcu/banky (oznámenie o vyhlásení mimoriadnej platnosti), pričom nebolo možné bez ďalšieho relevantného vyvodiť, že by výzva nebola obsahom zásielky s podacím číslom F., na obálke ktorej je identifikovaná označením XXXX/LC_ovms_XXXX, zhodným s označením priamo i na danej výzve, doručovanej žalovanému doporučenou zásielkou prostredníctvom pošty s oznámením, že adresát si zásielku v odbernej lehote neprevzal....Ak teda odvolací súd (bez ďalšieho) vyslovil, že žalobca nepreukázal, že by sa písomnosti, ktoré by mali byť výzvou banky v zmysle § 92 ods. 8 zákona o bankách dostali do sféry dispozície žalovaného, že by boli žalovanému doručené a pokiaľ sa týka písomnosti z 23. novembra 2016 (oznámenie o vyhlásení mimoriadnej splatnosti) táto celkom zjavne žalovanému doručená nebola, keďže sa vrátila banke späť žalovaným v odbernej lehote neprevzatá, bolo jeho právne posúdenie veci neúplné a teda nesprávne..." Z uvedeného rozhodnutia je zrejmé, že priamo sa položenou otázkou najvyšší súd nezaoberal z dôvodu nejasností ohľadom doručenia výzvy podľa § 92 ods. 8 bankového zákona. Inak povedané v tomto rozhodnutí bola prioritne riešená otázka doručovania jednostranného právneho úkonu jeho adresátovi. Najvyšší súd ustálil, že účinnosť adresných jednostranných hmotnoprávných úkonov, ktorým je aj písomná výzva veriteľa (banky) adresovaná dlžníkovi (klientovi) na splnenie záväzku (v danom prípade výzva podľa § 92 ods.8 zákona o bankách), predpokladá, že prejav vôle je doručený adresátovi, t.j. že sa dostane do sféry jeho dispozície, nevynímajúc i neprítomnú osobu, ktorá ale musí mať konkrétnu možnosť zoznámiť sa s adresovaným právnym úkonom.

12. V rozhodnutí z 28. marca 2018 sp. zn. 7Cdo/26/2017 najvyšší súd uviedol, že „Ak zákonným dôsledkom rozporu právneho úkonu (nerozhodno či obsahu úkonu alebo len jeho účelu) so zákonom je v sfére súkromného práva jeho neplatnosť, podľa názoru dovolacieho súdu neexistuje prakticky žiadny priestor pre inú interpretáciu úpravy rozhodnej aj pre výsledok konania v prejednávanej veci než tú, že podmienky podľa § 92 ods. 8 vety prvej zákona o bankách, za splnenia ktorých môže banka postúpiť svoju pohľadávku inému subjektu, sú z povahy veci podmienkami, bez splnenia ktorých k postúpeniu prísť nesmie (je zakázané). Nerešpektovanie takejto úpravy má potom za následok neplatnosť zmluvy o postúpení pohľadávky pre rozpor so zákonom (§ 39 Občianskeho zákonníka).

13. Podľa právnej vety judikátu R 60/2018 „Ustanovenie § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách neupravuje len ochranu bankového tajomstva, ale tiež práv klienta v súvislosti s postúpením pohľadávky. Postúpenie pohľadávky banky, ku ktorému došlo v rozpore s týmto ustanovením, je neplatný právny úkon" (viď rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. apríla 2018 sp. zn. 1Cdo 147/2017). K potrebe osobitnej výzvy realizovanej mimo výzvy na zaplatenie (§ 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka) a mimo výzvy obsiahnutej v oznámení o vyhlásení predčasnej splatnosti rozhodnutie sa judikát R 60/2018 nevyjadruje.

14. Za náležitý dovolací súd považuje poukaz žalobkyne na rozhodnutie najvyššieho súdu z 27. septembra sp. zn. 9Cdo 165/2022, v zmysle ktorého (bod 37.) „...ak banka klienta/dlžníka písomne vyzve na úhradu presne špecifikovanej konkrétnej sumy pohľadávky, možno takúto písomnosť považovať

za výzvu pred postúpením, od ktorej doručenia musí uplynúť aspoň 90 dní a následne možno pohľadávku postúpiť, pretože dlžník bol upozornený na omeškanie s úhradou jeho peňažného záväzku. Z výzvy na zaplatenie nemusí výslovne vyplývať, že ak dlžník sumu neuhradí, veriteľ pristúpi k postúpeniu pohľadávky, musí z nej však byť bez akýchkoľvek pochybností zrejmá konkrétna špecifikácia pohľadávky, ktorú má dlžník uhradiť. Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje, že uvedenú otázku okrajovo riešilo aj rozhodnutie sp. zn. 7Cdo/191/2021, z ktorého vyplýva, že za výzvu na plnenie pred postúpením podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách možno považovať aj oznámenie o vyhlásení predčasnej splatnosti, ak jeho obsahom je výzva dlžníkovi na zaplatenie pohľadávky (takúto listinu dovolateľ označuje za „zosplatňujúcu výzvu“ - pozn. dovolacieho súdu). Z predmetného rozhodnutia sa javí možný odklon od záverov predchádzajúcich rozhodnutí, avšak ten istý senát v rozhodnutí z 30. októbra 2024 sp. zn. 9Cdo/90/2023 v bodoch 28. až 30. zaujal na dovolateľkou nastolenú otázku (viď bod 3. tohto rozhodnutia) taký istý názor, aký vyslovili v svojich rozhodnutiach iné senáty najvyššieho súdu. K predmetnému bližšie uviedol, že poznajúc vlastnú rozhodovaciu činnosť si je vedomý rozhodnutia z 27. septembra 2023 sp. zn. 9Cdo/165/2022, v ktorom dospel k čiastočne iným právnym záverom, keď skonštatoval, že „...nie je možné považovať za správny právny názor odvolacieho súdu, že vo výzve podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách musí banka klienta informovať o možnosti postúpiť pohľadávku na tretiu osobu, pričom výzvou v zmysle § 92 ods. 8 zákona o bankách môže byť aj oznámenie o vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru za predpokladu, že dlžník mal objektívnu možnosť oboznámiť sa s obsahom takéhoto adresovaného jednostranného právneho úkonu (§ 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka)...“. Vznikla preto otázka povinnosti vec predložiť na rozhodnutie veľkému senátu v zmysle § 48 ods. 1 CSP. Vo veci prejednávajúci senát ale dospel k záveru, že táto povinnosť mu v danej veci nevznikla, poukazujúc pritom na rozdielne skutkové i právne okolnosti prejednávaných sporov. A síce, v konaní sp. zn. 9Cdo/165/2022 bolo rozhodujúce posúdenie, či vo výzve podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách musí banka klienta informovať o možnosti postúpiť pohľadávku na tretiu osobu, keď dovolateľ namietal, že postupca (banka) nebol v prípade splnenia zákonných podmienok povinný upozorňovať a informovať dlžníka na skutočnosť, že po márnom uplynutí lehoty na zaplatenie dluhu bude oprávnený postúpiť pohľadávku na inú osobu, nakoľko zo znenia ustanovenia § 92 ods. 8 zákona o bankách mu takáto povinnosť ako banke ani nevyplýva. Dovolací súd v tomto rozhodnutí uzavrel, že ak banka klienta/dlžníka písomne vyzve na úhradu presne špecifikovanej konkrétnej sumy pohľadávky, možno takúto písomnosť považovať za výzvu pred postúpením, od ktorej doručenia musí uplynúť aspoň 90 dní a následne možno pohľadávku postúpiť, pretože dlžník bol upozornený na omeškanie s úhradou jeho peňažného záväzku, pričom z výzvy na zaplatenie nemusí výslovne vyplývať, že ak dlžník sumu neuhradí, veriteľ pristúpi k postúpeniu pohľadávky, musí z nej však byť bez akýchkoľvek pochybností zrejmá konkrétna špecifikácia pohľadávky, ktorú má dlžník uhradiť. V tomto konaní teda nebolo sporné, že dlžník bol v omeškaní s konkrétne špecifikovanou časťou pohľadávky voči banke. Na rozdiel od toho v konaní sp. zn. 9Cdo/90/2023 bolo rozhodujúcou skutkovou okolnosťou to, že žalobkyňou predložené výzvy na zaplatenie pohľadávky banky voči žalovanému boli posúdené ako neplatný právny úkon, nakoľko neboli splnené podmienky zosplatnenia úveru, preto ani špecifikované sumy záväzku dlžníka voči banke nezodpovedali skutočnosti, a teda obsah výzvy neobstál predovšetkým z materiálneho hľadiska. Napokon (najvyšší súd v spomínanom rozhodnutí pokračoval), povinnosť predložiť vec veľkému senátu nevzniká ani vtedy, ak senát nasledujúc ustálenú rozhodovaciu činnosť dovolacieho súdu sa dostáva do rozporu s právnym názorom ojedinele vysloveným v inom rozhodnutí senátu, ktorý túto ustálenú rozhodovaciu činnosť nenasledoval a ani predpísaným spôsobom neinicioval jej zmenu (práve predložením veci veľkému senátu), k tomu por. napr. rozsudok Najvyššieho správneho súdu z 24. februára 2022 sp. zn. 1Vs/1/2021.

15. Vychádzajúc z uvedeného, vec prejednávajúci senát 8C (na rozdiel od senátu 9C) konštatuje splnenie predpokladu prípustnosti dovolania vyplývajúceho z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c) CSP, pri riešení posudzovania otázky, či výzvou podľa ustanovenia § 92 ods. 8 zákona o bankách môže byť aj výzva o mimoriadnej splatnosti podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka resp. výzva o vyhlásení predčasnej splatnosti.

16. Zo zhora uvedených rozhodnutí najvyššieho súdu a ich rozboru vyplýva, že nastolenou otázkou sa najvyšší súd už zaoberal, pričom prevažne rozhodovacia prax dovolacieho súdu zastáva názor „že ustanovenia § 92 ods. 8 veta prvá zákona o bankách predpokladá výlučnú a samostatnú písomnú výzvu banky, že je klient v omeškaní so splnením čo i len časti svojho záväzku. Skrz spotrebiteľského charakteru zmluvy o úvere nemožno prisvedčiť oznámeniu o mimoriadnej splatnosti úveru aj charakter výzvy v zmysle § 92 ods. 8 zákona o bankách“. Takýto výklad je podľa senátu 8C súladný s

princípom zvýšenej ochrany spotrebiteľa v spotrebiteľských veciach. Ustanovenie § 92 ods. 8 zákona o bankách poskytuje ochranu klientom banky (a teda aj spotrebiteľom); jeho cieľom a účelom je umožniť klientovi, aby po upozornení na právo veriteľa postúpiť pohľadávku na iný, hoci aj nebankový subjekt (nepodliehajúci dozoru NBS), mal možnosť tomuto postupu účinne zabrániť tým, že vo výzve vyčíslenú výšku pohľadávky dodatočne uhradí. V už skôr prijatom rozhodnutí zo dňa 27. októbra 2021 sp. zn. 4Cdo/162/2020 (publikovaného v Zbierke pod č. 6/2022) najvyšší súd zvýraznil, že v sporoch s ochranou slabšej strany súd skúma vecnú legitimitáciu z úradnej povinnosti; dôkazné bremeno preukázania splnenia podmienok podľa § 92 ods.8 vety prvej Zákona o bankách pred postúpením pohľadávky zaťažuje veriteľa, a to aj v prípade, že spotrebiteľ nepoprel s tým súvisiace skutkové tvrdenia veriteľa.

17. Veľký senát občianskoprávneho kolégia v rozhodnutiach sp. zn. 1VCdo/3/2019 a 1VCdo/4/2019 vyslovil názor, podľa ktorého „pre splnenie podmienky predloženia veci veľkému senátu je však rozhodujúca existencia právneho názoru trojčlenného senátu, vysloveného v uznesení o postúpení veci veľkému senátu, ktorý je odlišný od právneho názoru, ktorý už bol vyjadrený v rozhodnutí iného senátu najvyššieho súdu. Pokiaľ by existovalo rozhodnutie trojčlenného senátu najvyššieho súdu, vyjadrujúce odlišný právny názor už vyslovený iným alebo totožným, trojčlenným senátom, nie je splnená zákonná podmienka uvedená v ustanovení § 48 ods. 1 CSP. V takomto prípade je naplnený dovolací dôvod podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c) CSP a riešenie právnej otázky, ktorá je rozhodovaná dovolacím súdom rozdielne a rozhodnutie vo veci prináleží trojčlennému senátu najvyššieho súdu. Existencia publikovaného rozhodnutia najvyššieho súdu resp. stanoviska veľkého senátu nie je zákonnou podmienkou". Nálezom ústavného súdu z 20. októbra 2021 sp. zn. I. ÚS 189/2021 ústavný súd zrušil uznesenie veľkého senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu sp. zn. 1VCdo/3/2019. Výklad ustanovenia § 48 ods. 1 CSP považoval za ústavne neakceptovateľný z dôvodov porušovania princípu predvídateľnosti rozhodovania a rozhodnutia.

18. Veľký senát obchodnoprávneho kolégia najvyššieho súdu v neskoršom uznesení z 25. februára 2021 sp. zn. 1VOBdo/1/2020, považoval za súladný s právnou úpravou veľkého senátu podľa § 48 ods. 1 CSP iný názor, v zmysle ktorého je „povinnosťou trojčlenného senátu najvyššieho súdu postúpiť vec veľkému senátu aj v situácii, kedy už o určitej otázke existuje rozdielna rozhodovacia prax jednotlivých senátov najvyššieho senátu a nielen v situácii, ak sa chce odkloniť od právneho názoru, dovtedy jediného alebo ustáleného, ktorý bol vyslovený v inom rozhodnutí najvyššieho súdu".

19. Podľa § 48 ods. 1 a ods. 3 veta prvá CSP ak senát najvyššieho súdu pri svojom rozhodovaní dospeje k právnemu názoru, ktorý je odlišný od právneho názoru, ktorý už bol vyjadrený v rozhodnutí iného senátu najvyššieho súdu, postúpi vec na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu. V uznesení o postúpení veci odôvodní svoj odlišný právny názor. Právny názor vyjadrený v rozhodnutí veľkého senátu je pre senáty najvyššieho súdu záväzný.

20. V súlade so zachovaním princípu právnej istoty zaručeným čl. 2 Základných princípov CSP, v záujme zjednotenia a najmä ustálenia rozhodovacej praxe najvyššieho súdu v otázke posúdenia charakteru výzvy podľa ustanovenia § 92 ods. 8 zákona o bankách, senát 8C najvyššieho súdu postúpil vec na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu občianskoprávneho kolégia v súlade s 48 ods. 1 CSP.

21. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.